ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਬਿਦਾਸ @ ਰਤਨ ਰਬਿਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2010 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 905)

ਅਕਤੂਬਰ 04, 2019

[ਜਿੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ: ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, 1988 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐੱਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ M.V. ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਐਕਟ ਐਮ. ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII। ਐਕਟ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਜਾਂ ਉਲਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ M.V ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ। ਐਕਟ, ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 297, 304, 3044, 337 ਅਤੇ 338 - ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਵੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897। 26.

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਕਟ, 1988। ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐੱਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਐਕਟ. [ਪਰਾ 6] [787-D]

2. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XIII. ਐਮ.ਵੀ. ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਐਕਟ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 279, 304 ਭਾਗ II, 304A, 337 ਅਤੇ 338 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। [ਪਰਾ 7] [787-E-F]

3. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, ਫਿਰ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਕਟ, ਪਰ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹੀ ਅਪਰਾਧ।" ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਹੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ Le. ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਕਰੋ. [ਪਰਾ 8] [787-G; 788-A]

4. ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ MV ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ XIII, ਓਵਰਰਾਈਡ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ IPC ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ MV ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ XIII, ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 297, 304, 304ਏ, 337 ਅਤੇ 338 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ. ਅਪਰਾਧ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, "ਜਨਰਲ ਸਪੈਸ਼ਲਿਬਸ ਨੋਂਡਰੋਗੈਂਟ" ਦਾ ਅਧਿਕਤਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਐਕਟ. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ/ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [790-ਸੀ-ਡੀ]

5. ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। M.V ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਐਕਟ, ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐੱਮ.ਵੀ. ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖਤ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਐਕਟ. [ਪੈਰਾ 121 [791-ਏ-ਸੀ

7. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 13] [791-ਸੀ-ਡੀ

ਟੀ.ਐਸ. ਬਲੀਆ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਸ. ਰੰਗਾਚਾਰੀ [1969] 3 SCR 65; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੱਯਦ ਹਸਨ ਏਆਈਆਰ 2018 ਐਸਸੀ 5348; ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2000) 5 SCC 82: [2000] 3 SCR 1000 ਗੁਰੂ ਬਸਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2012) 8 SCC 734: [2012] 8 SCR 189- 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਪਦਮਾ ਅਤੇ ਓਰੀ। (2003) 7 SCC 713: [2003] 3 Suppl. SCR 677: ਦੀਪਲ ਗਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2004) 5 SCC 385: [2004] SCR 213: ਵਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ Ors. v. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2019) 2 SCC 186: M.K. ਕੁੰਹੀਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਏ. ਅਹਿਮਦਕੱਟੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 4 SCC 284: [1987] 3 SCR 1149; ਨਰੇਸ਼ ਗਿਰਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (2008) 1 SCC 791: [2007] 11 SCR 987; ਰਥਨਾਸ਼ਾਲਵਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 3 SCC 474: [2007] 1 SCR 774; ਅਲਿਸਟਰ ਐਂਥਨੀ ਪਰੇਰਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2012) 2 SCC 648 [2012] 1 SCR 145; ਐਨ.ਕੇ.ਵੀ. ਬ੍ਰੇਸ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਕਰਵਨਈ ਅੰਮਾਲ ਐਂਡ ਓ.ਆਰ.ਐੱਸ. (1980) 3 SCC 457: [1980] 3 SCR 101; ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ (2013) 7 SCC 545: [2013] 4 SCR 104: ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰਨੱਪਾ ਬਾਸਨਗੌੜਾ ਅਰੇਗੌਦਾਰ (2002) 3 SCC 738: [2002] 2 SCR 692: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ. ਅੰਨੱਪਾ ਇਰੱਪਾ ਨੇਸਾਰੀਆ। (2008) 3 SCC 464: [2008] 1 SCR 1061: ਗੋਟੂਮੁਕ੍ਕਲਾ ਅਪਾਲਾ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ. (2007) 13 SCC 446: [2007] 2 SCR 939 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2003] 3 ਸਪਲ. SCR 677	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5 ਲਈ
[2004] ਐਸਸੀਆਰ 213	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5 ਲਈ
(2019) 2 SCC 186	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5 ਲਈ
[1987] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1149	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5.1 ਲਈ
[2007] 11 SCR 987	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5.12 ਲਈ
[2007] 1 SCR 774	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5.12 ਲਈ

[2012] 1 SCR 145	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5.12 ਲਈ
[1980] 3 ਐਸਸੀਆਰ 101	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	5.12 ਲਈ
[1969] 3 ਐਸਸੀਆਰ 65	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	8 ਲਈ
ਏਆਈਆਰ 2018 ਐਸਸੀ 5348	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	8 ਲਈ
[2013] 4 SCR 104	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	12 ਲਈ
[2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 692	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	12 ਲਈ
[2008] 1 SCR 1061	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	15 ਲਈ
[2007] 2 ਐਸਸੀਆਰ 939	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	15 ਲਈ
[2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1000	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	16 ਲਈ
[2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 189	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	16 ਲਈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 905।

ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਅਗਰਤਲਾ ਬੈਂਚ ਦੇ 22.12.2008 ਦੇ 2002 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 33 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. ਏ. ਨੰ. 906/2010

ਕਬੀਰ ਸ਼ੰਕਰ ਬੋਸ, ਮੇਪੁੰਗ ਤਾਡਰ ਬੇਗੇ, ਅਨਿਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼ੁਵੇਦੀਪ ਰਾਏ, ਮਿਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਰਸ਼ਾ ਪੋਦਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਰਿਤੂਰਾਜ ਬਿਸਵਾਸ, ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਉਠਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ("ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ") ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। , ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ("ਆਈਪੀਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ?

2. ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈਕੋਰਟ, ਅਗਰਤਲਾ ਬੈਂਚ ਨੇ 22.12.2008 ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ:

1. ਧਾਰਾ 183 ਅਤੇ 184 ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ M.V ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਹੋਵੇਗਾ" [ਦਾ ਪੈਰਾ 14 ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਰਣਾ].

IPC ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ("Cr.P.C") ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, 1988 ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 35 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ IPC ਅਤੇ Cr.P.C ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ M.V. ਐਕਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ IPC ਅਤੇ Cr.P.C ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਹੈ। [ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 21]

ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਨੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, IPC ਦਾ ਸਹਾਰਾ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

iv. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ M.V. ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ. [ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 24-26]

v. ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਓ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਅਪਵਿੱਤਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 28]

vi. ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 183 ਤੋਂ 188, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਆਦਿ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹਨ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ M.V. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖਤਰਨਾਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਐਕਟ. [ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 30]

vi. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧ. [ਅਪਵਿੱਤਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 30]

viii. ਐੱਮ.ਵੀ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਐਮ.ਵੀ. ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬਣਤਰ. ਐਕਟ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਦਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। [ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 33]

ix. ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ M.V. ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ. 304 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਸਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਐਕਟ. [ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 37 ਅਤੇ 37.1]

x. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸਾਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਨੀਪੁਰ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਐਮ.ਵੀ. S. 304 IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ.

3. ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 12.05.2009 ਅਤੇ 31.07.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 26.04.2010 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

4. ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਾਂ।

5. ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਜਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹਨ। ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਸੱਚਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ

ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

5.1 ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਪੈਟਰਨ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੜਕੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵਿਚ ਐਮ.ਕੇ. ਕੁੰਹੀਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਏ. ਅਹਿਮਦਕੁੱਟੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹਿੱਟ ਐਂਡ ਰਨ ਹਾਦਸੇ। ਉਕਤ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, 1988.

M.V ਦਾ 5.2 ਅਧਿਆਇ XIII ਐਕਟ, 1988 "ਅਪਰਾਧ, ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਵਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਪੀਡ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ, ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਆਦਿ।

5.3 ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ, 1988 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖੜੇ ਸਨ) ਜੋ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

183. ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ, ਆਦਿ (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 112 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 112 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ , ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ

ਅਜਿਹੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਕੁਝ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ।

(4) ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 112 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਪੀਡ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। (2)

184. ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰਕਮ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ

185. ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ। ਜੋ ਵੀ, ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ।

(a) ਹੈਕਸ, ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ, ਅਲਕੋਹਲ 30 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਪ੍ਰਤੀ 100 ਮਿ.ਲੀ. ਸਾਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਾਂ

(ਬੀ) ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜੋ 10 ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਥ ਨਾਲ

ਵਿਆਖਿਆ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਾਓ।

187. ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 132 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 133 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 134 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ

ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਓ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ

208. ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਿਪਟਾਰਾ (1) ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ (ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ,

(i) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜੁਰਮ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ

(a) ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ (ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਕੂਪਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਮਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਉਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ

(3) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

209. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ। ਧਾਰਾ 183 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 184 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ-

(a) ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ

(c) ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਠਾਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਇੱਕ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦਾ ਪਤਾ ਵਾਜਬ ਲਗਨ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ।"

5.4 ਸੈਕਸ਼ਨ 183 ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 112 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 184 ਐੱਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 184 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:- (ਏ) ਦੋਸ਼ੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ; (ਬੀ) ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਅਲਾ ਸਪੀਡ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਨਤਾ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 183 ਅਤੇ 184 ਨੂੰ ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 183 ਜਾਂ 184 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚੇਤਾਵਨੀ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

5.5 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ, ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, (a) ਕੋਲ 30 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਲਕੋਹਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ 100 ਮਿ.ਲੀ. ਉਸ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ, ਸਾਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ

5.6 ਧਾਰਾ 187 ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਜੁਰਮ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 132(1)(c) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 133 ਜਾਂ M.V ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਹੈ। ਐਕਟ.

ਸੈਕਸ਼ਨ 132 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1994 (14-11-1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ S. 40 ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਧਾਰਾ 133 ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਡਰਾਈਵਰ ਜਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਲਾਇਸੰਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 134 ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ,

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ।

5.7 ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 208 (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਤ ਹਨ। ਐਕਟ. ਧਾਰਾ 208(3) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ "ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"।

5.8 ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, IPC, ਦੰਡਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

5. ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਫਸਰਾਂ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ, ਮਲਾਹਾਂ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬਗਾਵਤ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ.

279. ਜਨਤਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਹਨ, ਜਾਂ ਸਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

304. ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਕਤਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ;

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੰਮ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

304ਏ. ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

337. ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਓ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ

338. ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ। ਜੋ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ, ਜਾਂ ਅਥਰਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5.9 ਸੈਕਸ਼ਨ 279 IPC ਅਧਿਆਇ XIV "ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸੁਵਿਧਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧੱਫੜ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 279 ਆਈਪੀਸੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਤੇਜ਼ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸਵਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਜਾਂ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 279 ਪੀਆਰਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

5.10 ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 11, 304A, 337 ਅਤੇ 338 IPC ਅਧਿਆਇ XVI ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ "ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ, ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ।

5.11 ਜਿੱਥੇ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 337 ਜਾਂ 338 IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5.12 ਜਿੱਥੇ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਧਾਰਾ 304A IPC ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 304A ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਧਾਰਾ 304ਏ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 304-ਏ ਦੇ ਤਿੰਨ ਤੱਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: (1) ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ; (2) ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ; ਅਤੇ (3) ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

S.304A IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਹਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖ਼ਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਹਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਕਿ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ।

5.13 ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਤਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II IPC ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

5.14 ਧਾਰਾ 279, 304-ਏ, 337 ਅਤੇ 338 ਆਈਪੀਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਕਾਹਲੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 279, 304-ਏ, 336, 337 ਅਤੇ 338 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।

ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ, ਧਾਰਾ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

6. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ IPC ਅਤੇ MV ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਮਵੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

7. ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XII ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਇਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 279. 304 ਭਾਗ II, 304ਏ, 337 ਅਤੇ 338 ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

8. ਜਨਰਲ ਕਲੌਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।"

ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਟੀ.ਐਸ ਬਲੀਆ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਸ. ਰੰਗਾਚਾਰੀ", ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 177, ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

6. ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ vir ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 177 ਅਤੇ 1922 ਐਕਟ (ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ. 19221) ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ ਐਕਟ (1897 ਦਾ ਐਕਟ 10) ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ 1922 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 177 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਧੀਨ। ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਰਜ਼ੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੱਸਦੀ ਹੈ:

26. ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ"

ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਰੋਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੱਯਦ ਹਸਨ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 26 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਗੁਟਕੂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 188, 272, 273 ਅਤੇ 328 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਨ ਮਸਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 188 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

8. ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ, ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲੌਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

9. ਹੈਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਹਰੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲੌਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਇੱਕੋ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਮਾਈਨ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 1957 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨਸੀਟੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ

v. ਸੰਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੰਡ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। FSS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਮਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ FSS ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

9. MV ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ MV ਐਕਟ ਦੇ XIII ਅਧਿਆਇ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, IPC ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਜਾਂ ਉਲਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। MV ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, IPC ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 297, 304, 304A, 337 ਅਤੇ 338 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਸਕਦੇ। ਜੁਰਮ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, "ਜਨਰਲ ਸਪੈਸ਼ਲਿਬਸ ਨੋਂਡਰੋਗੈਂਟ" ਦਾ ਅਧਿਕਤਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਐਮ.ਵੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਐਕਟ. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ/ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

10. ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, MV ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ MV ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208(3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਤ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 279, 304 ਭਾਗ II ਅਤੇ 304A IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜੇ ਆਈਪੀਸੀ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਕਤਲ, ਮੌਤ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਨਾਲ ਸੱਟ. ਮਿਸ਼ਰਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ. ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨ ਕੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਭੱਜ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਮੋਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੋਟੀ ਵਿਜੇਤਾ, ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਮੇ, ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

12. ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। M.V ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਐਕਟ, ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐੱਮ.ਵੀ. ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਖਤ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਐਕਟ.

13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਅਸੰਗਤ ਹਨ।

14. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐੱਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ (ਇਪੱਗਡ ਜਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 14) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23)।

15. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ, 1988 ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਐਮ.ਵੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"11. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 304-4 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੀ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਟੋਲ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤਿਮਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫਸੋਸ ਜਤਾਇਆ ਸੀ ਕਿ "ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਹਨ, ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ, ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਧੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵੀ.ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਲਾਇਰ, ਜੇ., ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1979) 4 SCC 719 1980 SCC (Cri) 17] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ: (SCC p. 720, ਪੈਰਾ 3)

"ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸੰਪੂਰਨ ਅਮੂਰਤ। ਸਾਡੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 304-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਘਾਤਕ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ (1987) 1 SCC 538: 1987 SCC (Cri) 198] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 304-A IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਡਰਾਈਵਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। .

13. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀਆਂ ਪੀ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਡਰਾਈਵਰ ਲਗਭਗ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਐਕਸਲੇਟਰ ਨੂੰ ਪੈਡਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਲੱਤ ਲੋਕਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਪੈਡਲ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵੀ ਪਲ ਦੀ ਢਿੱਲ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ। ਜੁਰਮ ਦਾ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਉੱਚ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

ਗੁਰੂ ਬਕਸ਼ਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 337, 338, 279 ਅਤੇ 304-ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸਮੇਤ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"32. ਅਸੀਂ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਭੋਗਣਗੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣਗੇ। ਬੇਚੈਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਮੱਖੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸ਼ਲੀਲ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

33. ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

17. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਅਸਾਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਨੀਪੁਰ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

18. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। 26.04.2010 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਊ ਅੱਲਵਾਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate